

RIJEČ

**GRAČANIČKI
GLASNIK**
časopis za kulturnu
historiju

Broj 40, godina XX,
novembar, 2015.
[str. 125-135]

© Monos 2015

“Ja mahaluša” i druge predstave mlade redateljke Mirele Trepanić iz Gračanice

*(o predstavama koje vraćaju publiku u
pozorište)*

Radoslav Čorlija

Od 2010. godine kada je diplomirala režiju na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu, Mirela Trepanić iz Gračanice postavila je na scenu nekoliko pozorišnih predstava različitog žanra, koje su doživjele veliku popularnost i posjećenost publike. Među njima, posebno se izdvaja kabare komedija “Ja mahaluša” u izvođenju Kamernog teatra 55 koja je, nakon što je „zapalila“ Sarajevo, odigrana na mnogim scenama u zemlji i inostranstvu. Riječ je o nesumnjivom talentu Mirele Trepanić i originalnom pristupu redateljskom poslu, koji se prepoznaje kako u njenom radu sa profesionalcima, tako i sa amaterima. Kroz kraće prikaze nekoliko najboljih predstava ove redateljice, autor ovog priloga skreće pažnju na njen talent i osebujan stvaralački postupak.

Ključne riječi: Mirela Trepanić, “Ja mahaluša”, Gračanica, Kamerni teatar 55,

Uvodne napomene o Mireli Trepanić

Mirela Trepanić, rođena je 1981. godine u Gračanici, gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju, pripada generaciji mladih i talentovanih diplomanata Akademije scenskih umjetnosti u Sarajevu. Za kratko vrijeme, nakon što je, 2010. godine, diplomirala režiju na tom uglednom bosanskohercegovačkom učilištu, ulazi na velika vrata bosanskohercegovačkog teatra. Od sticanja diplome do danas, postavila je na scenu nekoliko

RIJEČ

predstava koje će, sasvim sigurno, razmaknuti granice poimanja teatra kako u takozvanim širokim narodnim masama, tako i u krugovima probirljivih teatarskih sladokusaca u okviru i izvan tog esnafa. Režirala je predstave koje vraćaju publiku u pozorišne sale širom Bosne i Hercegovine. Podjednako predano radi sa profesionalnim i amaterskim ansamblima. Autentična i originalna, postavila je standard za pravljenje hitova u bilo kojem obliku i teatarskom žanru. Ono što je zanimljivo u njenom stvaralačkom postupku, bez obzira o kojoj se kreativnoj formi radi, literarnoj ili scenskoj, jeste izgradnja konteksta, onog neispričanog, a važnog da bi predstava bila teatarska, da bi je čovjek razumio, onoga čega u ovdašnjim teatrima više skoro da i nema, autentičnog i originalnog. Nizanje planova o svakome pokretu, kadru i briga da se život pretvori u priču je zasigurno pola puta do uspjeha. To je, zapravo ona vrsta umjetničkog "trika" koji ova redateljka izvlači iz svoje sehare kreativnosti, talenta i iskustva.

Zapravo, tu negdje i leži tajna njenog uspjeha.

Još u toku školovanja na akademiji pokazivala je izraziti smisao za neke nove koncepte u teatru, za one oblike i forme koje će biti bliže običnom čovjeku, koje će mu pobuditi interes za teatar, te za režiranje i postavljanje na scenu takozvanih neteatarskih sadržaja, shvatajući misiju redatelju u nekom širem kontekstu... Samo mali retrospektivni pogled na ono što je uradila u zadnjih pet godina, otkako je završila Akademiju, otkriva nam relativno obiman, žanrovski raznovrstan i po posjeti publike impozantan opus i rezultat.

Njen kratki diplomski film "Idiličan dan u provinciji", poslužio je kao osnova za scenarij za dugometražni film "Krasta" Srđana Vuletića. Prvi profesionalni angažman imala je s komedijom "Hanibal podzemni" u Narodnom pozorištu Mostar, 2006. godine. Nakon toga su uslijedile dvije njene hit predstave

"Ja, mahaluša" i "Ja, mahalac" koje su oborile sve rekorde gledanosti. Na preko 150 izvedbi do sada pogledalo ih je više od 160.000 ljudi. Režirala je, takođe, komedije "Gole žene...I u babi ima vitamina" u Bosanskom narodnom pozorištu Zenica (premijera: decembar 2013.), "Ljubavni žulj" u Centru za kulturu Sarajevo (premijera: oktobar 2014.), te komediju "Skidajte se do kraja" (premijera: decembar 2014.), te mjuzikl "We Will Rock You" (premijera avgust 2015) u Bosanskom kulturnom centru Gračanica.

Osim komedija, režirala je i predstave za djecu: "Imamo učiteljicu za čistu peticu", "Podrum zaboravljenih igračaka", "Princeza na zrnju graška", "Titiz i Džomet", te dječje igrano-animirane emisije "BHT slagalica" i "Nema problema za Novu godinu" na BHT1.

Ima iskustva i sa dokumentarnim filmovima "Čika Jovo car", te reklamama i raznim ceremonijama i svečanostima kao što su: "Otvaranje mosta *Festina lente* u Sarajevu", "Dodjela Šestoaprilske nagrade u Sarajevu". Ponosi se i poslom koji je uspješno obavila za Grad Sarajevo: napisala je scenarij i režirala ceremoniju "Svečano otvaranje obnovljene sarajevske vijećnice", 9.maja 2014. godine.

Najbolje predstave Mirele Trepanić

1. Kabare "Ja, mahaluša, 2011. (dramaturg i reditelj: Mirela Trepanić; tekst: izbor iz knjige kolumni Indire Kučuk-Sorguč)

U sadašnjem vremenu izuzetno je teško ostati slobodan, budan i pažljiv kada je u pitanju kultura i rad režisera, jer su ljudi postali konstantno hipnotisani i kontrolirani u smislu kako da se ponašaju i da razmišljaju. Zato je Mirela Trepanić vrlo sofisticirano i vjerovatno vrlo teško izgradila vještinu "osvajanja slobode" koja joj je omogućila da pomoću svoje kreativnosti odabere i izrazi ono na što će ljudi obratiti pažnju i da izgradi značenje iz iskustva pročitane knjige, svakodnevnog života misleći na kontekst, a posebno ovaj bosansko-hercegovački.

Ja mahaluša, Nela Denisijević - glavna uloga

“Ja, mahaluša” je muzičko-scenski performans, s elementima kabarea i mjuzikla, u kojoj glavni lik Mahaluša pripovijeda devetnaest priča iz života bosanskohercegovačkog čovjeka, o muško-ženskim odnosima na teme: seks, s kim u brak, nevjerstvo, klimaks i nevinost... Od svoje premijere u “Kameronom teatru 55”, 17. marta 2011., za četiri godine izvođenja, “Ja, mahaluša” je postala hit sa prepunim salama u mnogim gradovima Bosne i Hercegovine.

Lepršava scenografija dočarava šaroliki i intimni ženski svijet u stilu kiča, dok glumačka interpretacija iskreno kreira intimnu atmosferu, čak i u velikoj dvorani. Za cijelo vrijeme predstave vodi se direktna rasprava i komunikacija sa gledaocem o osjećajima i odnosu životnog iskustva i konkretnih situacija, sa umjetničkom uvjerljivošću koja izaziva nepromjenjivi osjećaj pripadnosti i pronalaženja nas samih u tim pričama.

Tokom predstave na sceni su samo dva lika. Glavni lik je žena koja svojom glumačkom vještinom naprosto zakuje pažnju

gledaoca. Razigranost glavnog lika izvrsno nadopunjuje muzička pratnja sa sporednim likom koji kroz cijelu predstavu ima svoje upadice.

Nela Denisijević zaslužuje pohvale za interpretaciju lika Mahaluše, njen lik je samouvjeren, pametan, zabavan, raskalašen i seksi. Ona unutar svake zaokružene priče dočarava brojne likove, uljepšavajući ih jedinstvenim pokretima, trikovima i manirima. Neki likovi su više animirani od drugih – neki su predstavljeni kroz pjesme koje ona pjeva profesionalno, što otkriva njen muzički talent i muzičko obrazovanje - ali upravo te raznolikosti čine predstavu privlačnom. Ti songovi u stilu Monti Pajtona, direktni i ubitačni kao što je “Jutros mi je ruža procvjetala”, koju Nela izvodi držeći se za međunožje, katapultiraju publiku tako da legnu od smijeha i zadovoljstva, pri čemu odustaju od svog moralnog suda. Nenad Tešić glumi pijanistu-najavljiivača u kabare-mahali, on je voljeni suprug i stari napaljeni dečko koji živi u “božanskoj dekadenciji”.

Redateljica je postavila predstavu koja će promijeniti ne samo kabare nego i buduće obrasce ovakvih predstava u Bosni i Hercegovini, posebno u Sarajevu. Predstava se bazira na pripovjedačkom, imitativnom i interpretativnom muzičko-scenskom umijeću glavne glumice, ali i vještoj dramaturgiji, koja kao magnet privlači publiku i vezuje za sudbine likova u kojima se mogu sami prepoznati ili prepoznati svoje bližnje. Originalnost koncepta ogleda se u spoju muzike i humora, popularni hitovi koji su dio bosanskohercegovačkog mentaliteta vješto su uklopljeni u predstavu, tako da kroz muziku likovi progovaraju o svojim osjećanjima ili muzika postaje humorističan komentar ili pouka ispričane priče.

U nekoj drugoj kulturi, sa drukčijim teatarskim tradicijama, ovo bi bila teatarska predstava, u najplemenitijem smislu riječi, koja bi se, našla u konkurenciji svih ozbiljnih nagrada za predstavu godine. U tim kulturama uvijek negdje pred kraj godine specijalni časopisi, novine, ali i jeftini tabloidi objavljuju spiskove najutjecajnijih, najboljih, ovakvih i onakvih, režisera, umjetnika, kreatora svijeta. Kako u bosanskohercegovačkim medijima odavno nema ni novinara ni rubrika sa kritičkim ocjenama dostignuća na teatarskoj ili kulturnoj sceni uopće ili ih ima sporadično, kod nas u tom pogledu nema ni natjecanja, nema ni pouzdanih rejting lista, niti tačnih pokazatelja "ko bi tu koga nadigrao".

Ipak, što se tiče "Mahaluše", nepogriješiva statistika u brojkama i činjenicama, posve jasno pokazuje – da je to najgledanija predstava u posljednje 4 godine, sa preko 160 izvođenja i prepunim salama gdje god se igrala. Aplaudirali su joj gledaoci u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Crnoj Gori, Austriji, Holandiji, Švedskoj i Australiji. Ovome je prethodilo, isto tako statistički utemeljeno – da su knjige kratkih priča spisateljice Indire Kučuk-Sorguč osvojile ženski dio čitalačkog auditorija. Riječ je o zbirkama kolumni koje

je Kučuk-Sorguč objavljivala u bh. magazinu "Azra", a prvo izdanje popularne "Mahaluše" je izašlo 2010. godine, kada je postalo i svojevrsni bh. bestseler.

2. Angažirana drama "Ja sam životinja", 2011. (adaptacija teksta i režija: Mirela Trepanić; tekst "Klinč" Andrej Slapovski)

Ovo je crna komedija koja tretira temu maloljetničke delinkvencije kroz prikaz zločinavanja, psihičkog više nego fizičkog, koje nad svojim profesorom i njegovom porodicom vrši maloljetna učenica. Predstava obrađuje naizgled normalne odnose u porodici, ali zapravo otkriva da zbog ubitačnog tempa života u savremenoj porodici vladaju nedostatak ljubavi i otuđenost. Ono čime predstava zadire u polje tabua, jeste vrlo kontroverzan odnos profesor-učenik. Komici u predstavi doprinosi doživljaj situacije od strane profesorovog, inače konzervativno odgojenog sina pod staklenim zvonom, koji prvi put ima priliku da kaže svoje mišljenje i oslobodi se roditeljskih, nametnutih stega. Publika odlično reaguje, prepoznajući u likovima i situaciji aktuelne događaje i ljude oko sebe.

Ako mislite da delikvencija nastaje na ulici, varate samo sebe, a ako mislite da institucije ili škola mogu pomoći u njenoj prevenciji ili sprečavanju, onda varate i sebe i svoje dijete.

Predstava "Ja sam životinja" namijenjena je prvenstveno mladima, roditeljima, profesorima, socijalnim radnicima i cijeloj javnosti. Ovo je predstava hitno potrebna ovom društvu kao recept koji bi učitelji, kao doktori, a ministarstva kao farmaceuti, trebalo da propisuju i izdaju tinejdžerima, učenicima. Konačno, naš sin, kćer, prijatelj bi nas pogledao značajno i bio(la) iznenađeni šta smo im preporučili (što je i zabilježeno, učenik KŠC Sarajevo: "Smaraju nas sa kino projekcijama i filmovima...") Ovo je predstava koju stvarno trebamo jer naprosto doprinosi boljem razumijevanju među vršnjacima, roditelj-dijete, profesor(ica) – učenik i na kraju

društvo i mladi. S druge strane je atraktivna jer je rock'n roller moderna, savremena i dobro komunicira sa publikom. Pršti od fino usklađenih i uštimalih scena za mlade - da nas podsjeti gdje smo zaglavili i podući gdje griješimo. Da, upravo tamo, tamo gdje smo slabi, najslabiji kod djeteta, koje tamo negdje uživa u nečijoj drugoj “glavi.” Predstava, osim što je vremenski i tematski utemeljena, prošla je i autentičnu verifikaciju od osobe koja je bila dio ovoga fenomena ili naše svakodnevnice. Ona se nazivala “Ja sam životinja”.

Prekomjernom brigom, ili nebrigom, fanatičnom kontrolom i spregom, mi nesvjesno odgurujemo te mlade od sebe (mi ih nazivamo još djeca) i nikako da prepoznamo njihovu ličnost, njihova razmišljanja i potvrdimo njihovu ulogu i vrijednost u ovome životu, društvu i svijetu. Uvijek je nešto preče i uvijek ih po pravilu uvrijedimo dok ne ostanu sami. To su idealni i podobni pratioci za neke druge “glave.” Ako naša djeca mogu da podnesu i da se nose sa nasiljem i torturom u kući/domu, onda zasigurno mogu bolje na ulici. Tamo su priznati i dodijeljena im je uloga! Osjećaji vremenom otupe i obamru, pa se pronalaze i stvaraju iskrivljene, raspolučene vrijednosti u okviru kojih djeluje “raja”.

Obrazovni sistem tu ne može ništa uraditi, naprotiv samo će se nadograditi i osnažiti ovakve ličnosti (da li je uopšte bitno naglasiti kako funkcioniraju institucije u rješavanju tih “problema”, koliko je “povratnika” itd.). U obrazovanju je sve dovedeno u neki standard, sve je u normama i kalupima koje “društvo” mjeri i kroji, ništa nije lično, osobno. Koji paradoks, da učitelji i profesori ne izrađuju nastavni plan i program! Stoga se onda nije čuditi što nam Princeze i Prinčevi u klupama sjede nemotivisani, nezainteresovani, bezvoljni, sa izrazito niskim stepenom samopouzdanja, inicijative ili su to samo do-bivači petica.

Predstava govori i o tome, ali i o surovosti sti grada i urbanog načina života, otuđenja i nerazumijevanja današnje generacije. Sve

se promijenilo i nikako to da shvatimo, da instrumenti ili načini odgajanja i obrazovanja, oni koji su vrijedili prije, danas nisu primjenjivi, ne bar u ovoj generaciji mladih. Predstava “Ja sam životinja”, teatarski sa svim prednostima koje ima, pruža izvanredne uslove da na estetski način, kroz iskustvo viđenog događaja i kasnije doživljaja, zorno prikaže stanje države, sistema i porodice.

Strategija borbe protiv smanjenja delikvencije u BiH počinje sa “kako je nastao dokument” dok sa druge strane nastaje pošast nesrazmjernih veličina i širi se na principu domino efekta. Ekspertske ego zadovoljen, previše teksta i beskorisnih istraživanja koja nikome nisu koristila. Zaboravih da pomenem da predstava ima podršku crno na bijelom od svih kantonalnih ministarstava obrazovanja, te da je predstavu pogledalo preko 6000 mladih koji nakon predstave izlaze sa dijalogom o predstavi, a ja onako simbolično pravim naklon vrijednoj, osvještanoj ekipi koja autentično i kreativno iznosi predstavu na čelu sa odličnom redateljicom Mirelom Trepanić.

3. Lutkarska predstava “Titiz i Džomet”, 2013. (režija Mirela Trepanić; tekst Mirsad Bećirbašić)

Tamo negdje postoji prijateljstvo, visoko kao planina i da se do njega dođe postoje posebni “putevi” o čemu na poseban način, autentično, duhovito i profinjeno govori lutkarska predstava “Titiz i Džomet”. Predstava je urađena u maniru bajke, a govori o putovanju dva najbolja prijatelja, Titizu-škratici i Džometu-darežljivom. Putovanje je prepuno avantura, susreću Đavola, upoznaju Princezu. Predstava obiluje muzičkim akcentima, koreografijama, komičnim momentima te nosi poruku da ne treba biti škrt, već dijeliti sa drugima, pa će i drugi dijeliti sa tobom. To je način na koji ova predstava pripovjeda pitanje dobra i zla, istinske vrijednosti čovjeka, vrline i mane i utjelovljuje bosanskohercegovačku pripovjetku koju je dramatisirao Mirsad Bećirbašić.

Ova pitanja su oduvijek bila atraktivna za predstave, ali prenijeti i postaviti ovo u lutkarsku predstavu, koja lutkarstvo promišlja na zanimljiv, savremen i djeci otvoren način je potpuni uspjeh. Kreativna i originalna postavka i režija ove predstave koja dolazi od Mirele Trepanić, pokazuje da je i ovaj medij redateljica dobro savladala. Predstava je lutkarski promišljena i dosjetljiva, ima pažljivo izgrađen ambijent i ostavlja zaokruženu priču, misaoni trag iza sebe. U isto vrijeme glumci sa visokom izvođačkom energijom koja se odmah primijeti kako u lutkarskom tako i u glumačkom dijelu, uigrano vladaju animacijom da se igraju, poigravaju, pa su i mudri, pjevaju operu i na kraju monti pejtovnoski duhoviti.

Pred djecom se odvija vrlo živa priča o dobroti, licemjerstvu, zavisti, ljubavi, vrlinama i nedostacima koja je razumljiva, zaokružena i uokvirena čitavim nizom događaja i dogodština.

Dosjetljivost kod postavljanja predstave nenametljivo iskonstruiše neku postavku koja otvara različita propitivanja, smijeh i prostor za maštu i misaono propitivanje, što čini predstavu dinamičnom. Lutke su velike i ostavljaju dojam masivnosti i snage, imaju pokretna usta i tijelo, što je potrebno za ovakve likove i priču.

U ovoj predstavi čini se da je sve prilagođeno djetetu: "Imam nešto drugo, ali to možda tebi ne treba."

I na kraju poruka: roditelji, djeco, ovo je predstava i po!

4. Predstava za djecu "Imamo učiteljicu za čistu peticu", 2013. (režija Mirela Trepanić; tekst: Mirsad Bećirbašić)

Postavljanjem ove predstave redateljica Mirela Trepanić je uspjela oživjeti modernu bajku, koja je bez sumnje inspirisala mnogo mladih da koriste svoju maštu. Brojčano izraženo, to je preko 5000 učenika, koji su odgledali predstavu, što je ovdje fenomen. Smještena u ambijent cirkusa, gdje je učiteljica stari klov, a učenici mlade akrobate,

priča prati njihov jedan školski sat, u kojem je sve što se traži od učenika njihova mašta.

Predstava govori o fiktivno uspostavljanim odnosima u učionici u odnosu na stvarnost, učenik je glavni, učiteljica mora poštovati novo i glavno pravilo učionice i škole koje je postavilo dijete - a to je igra. U takvoj najneobičnijoj učionici na svijetu učenici uče da se igraju, što su djeca prilično zaboravila. Zato je ovo najoriginalnija i najšarmantnija predstava koja naprosto uvuče djecu u priču sa besprijekorno uravnoteženim plesom, muzičkim songovima, replikama, igrom, pjesmom, koja je u stanju da pretvori bilo koji dan djece u njihov poseban dan.

Redateljica mora da je uložila mnogo snage kako bi kreirala drugačiji ambijent, "prebacivši" cijeli razred učenika u uloge u kojima na maštovit način uče o dvosmjernoj ulici - komunikaciji između učitelja i njih samih. U novoj školi, oni kroz igru, uče o zemlji, pčelama, macama, majmunima, slavujima... Učiteljica ih također uči da se smiju šaliti na svoj račun, ali ona se ne naljuti kada se đaci našale na njen račun, što relaksira cijelu priču i daje joj neku svečanu avanturu koja zbližuje i pravi drugačiji odnos učenik-učitelj, jer utjelovljuje u sebi jako puno dobrih kvaliteta. Ovo je toliko važno za spomenuti uzrast djece... Zato bih i preporučio da se ova predstava uvrsti u izvođenje u svakoj školi koja prima nove đake. Svi smo mi bili djeca i svima nam je bilo tamo neko vrijeme strano i novo. Učenicima bi škola bila puno zanimljivija kao pustolovina kroz koju ih prati učitelj.

Učiteljica u ovoj predstavi bezuvjetno voli svoju djecu i djeca vole nju. Druženje i školovanje u takvom ambijentu zahtijeva vjeru, ljubav i hrabrost. Dva lika u predstavi su naglašeno arogantni i zaljubljeni u sebe, koji odbijaju da se igraju, ali i oni pomalo budu uvučeni u svijet igre što iznimno dobro razumiju učenici i poistovjećuju se sa likovima jer predstava prepoznaje potrebu djeteta da bude dijelom razreda, da bude u timu, da ima svoju ulogu i svrhu i da cijeni svoje drugare.

Sudjelovanje publike se samo od sebe nametne zbog toga što je predstava zabavna i razigrana i što se od samog početka transformiše u savršen “magnet” kako za svu djecu, tako i za odrasle kojima je potrebno da se vrate kontaktu sa svojim unutrašnjim djetetom.

Popis songova je pažljivo odabran kroz zabavnu pop glazbu, uključujući klasičnu Mocartovu kompoziciju koju djeca pjevuše.

Glumački ansambl pravi besprijekorne prelaze klaunovskim zabavljanjem kroz korištenje pokreta, rekvizita gesta i izraza lica. Kada se usklade sa muzikom, stvaraju efekt koji je neočekivano snažan i katapultira publiku u iskustvu koje napadne sva čula.

Predstava zasigurno posjeduje vlastitu autentičnost kao alternativa za naše prosječne predstave za djecu ovoga uzrasta. Zamislite, djeca izlazeći gromoglasno pjevaju stihove “Imamo učiteljicu za čistu peticu”, adaptirane za popularnu pjesmu “We Will Rock You”, “I-ma-mo učiteljicu za čistu peticu!”

Kakav divan početak obrazovanja!

“Reci mi i zaboravit ću. Pokaži mi i možda ću zapamtiti. Uključi me i razumjeti ću.” (Konfučije)

5. “Gole žene... i u Babi ima vitamina”, 2013. (adaptacija teksta i režija: Mirela Trepanić; prema tekstu “Ženski razgovori”, Duško Radović)

Bez otkrivanja mnogo od premise koju naslov sugerira, priča se vrti oko žena različitih dobi i statusa i ima zategnut sinopsis. Uprkos tome što postoji niz monologa, predstava, ni u kojem segmentu ne dovodi do dosade nego je sve napeto u iščekivanju sljedeće scene i priče. Sam naslov “gori” od pitanja i propitivanja i pravi je reflektor. čiji snopovi kruže iznad tog hladnog predvečerja u zeničkom Narodnom pozorištu.

Tekst Duška Radovića “Ženski razgovori”, rediteljka Mirela Trepanić je, nakon vješto adaptirane dramatizacije, inscenirala kao živi šou-program sa elementima kabarea. Adaptacija za tako koncipiranu predstavu

zahtijevala je značajnu redukciju materijala i radikalne dramaturške intervencije i preinake. Izvršeno je preimenovanje teksta i imenovanje likova, a monološke forme su u velikoj mjeri pretvorene u dijaloške. Ostvarena je kompozicija koja u osnovi prati život žene od njenog djetinjstva, preko adolescencije i punoljetstva, do zrelih godina i starosti. Na taj način predstava je dinamizirana, a istovremeno je data mogućnost glumicama za veliki broj transformacija. Uz likovno-scenske i muzičko-akustičke elemente predstave, a osobito uz glumačku igru koju karakteriše upotreba najšireg spektra glumačkih sredstava, dobivena je razigrana i raspjevana predstava, koja se s uspjehom igra u Zenici već dvije godine, a gostovala je u Hrvatskoj i Crnoj Gori.

Inteligentno podijeljena poglavlja sa različnim monolozima o muško-ženskim odnosima, viđene iz perspektive šest žena, čiji karakteri su građeni na likovima iz animiranih filmova, čitača sudbina iz TV programa, striptizeta i vojno-pokaznih vježbi o bitkama u zasjedama i krevetu. Predstava razotkriva, prikazuje i ruši stereotipe o ženama koji vladaju u okruženju. Ali, ne dajte se zavarati, da je ovaj splet monologa u svom rezultatu sumorna igra i ozbiljna kliše predstava. Još do sada vi niste vidjeli na koji način ovih šest žena izvode performans. Naravno, predstava se bavi važnim stvarima, postavljanjem izbalansiranog smijeha i jednake doze samosvijesti žena sa ili bez emocija da vas naprosto kasnije ostavi u razmišljanjima. Predstava korača ravno naprijed, u lice i bez hipokrizije sa sarkastičnim eruptivnim naglašavanjem kulturnih navika gledanja i slušanja sapunica i turbo folka - dok se, naime, pitamo za ravnopravnost u društvu.

Sve u svemu, predstava je tarantinovski šokantna, smiješna i bizarna, ostavi vas sa osjećajem da ste propustili nešto ili da vas nešto svrbi. Ovo sve u okviru za koji biste rekli da ga je nemoguće postaviti i u prvi mah, ne vjerujete da se to događa tu pred vama. Kao

primjer, zamislite da glumica u svom monologu zaliježe na daske pozornice i kotrlja se vojnički pravilno, partizanski potezi, od jednog do drugog mjesta, gdje iz busije izranja njena glava sa automatskom puškom i otvara paljbu na neprijatelja, muškarca, momka, muža sa gromoglasnim oponiranjem rafala rataatataatatat.

Kada kročite u salu da gledate ovu predstavu, zasigurno se nadajete iznenađenju.

6. Komedija "Skidajte se do kraja", 2014. (režija i adaptacija teksta Mirela Trepanić; prema tekstu: "Ladies Night", Antony Mcc-harten i Stiven Sinclair*)

Ovo je predstava koja je nastala kao rezultat saradnje glumaca amatera KUD-a "Adem Alić" i Mirele Trepanić u njenoj rodnoj Gračanici. Niko nije mogao pomisliti da će predstava sa amaterima imati takav uspjeh. U Gračanici je za šest izvedbi predstavu pogledalo preko 2000, a na gostovanjima u Tešnju, Žepču, Sarajevu, Bugojnu, Trebinju, Vinkovcima i Županji, preko 1500 gledalaca.

Čim se svjetla pozornice upale i teatarski zastor razmakne, počinje iščekivanje u ovoj zastrašujuće pozitivnoj predstavi sa nevjerovatno dobro uštimanom teatarskom adaptacijom teksta "Dame biraju" autora Antoni Mkartena i Stivena Sinklera. U to nema sumnje, ovi glumci su vrući momci koji će vas voditi kroz trag fantastičane večeri gdje iščekivanje i potraga za tim zadnjim činom nikad ne popušta. Što imamo za izgubiti? Samo naše samopoštovanje "kažu wannabe stritizeri "Skidajte se do kraja" koji apsolutno vladaju s konceptom skidajući svoju odjeću na zadovoljstvo sada već hiljada gledalaca. Publiku očito nije briga za samopoštovanjem, nego želi da vidi i da

se zabavi sa izvanrednom, entuzijastičnom grupom ljudi u večernjim satima.

Komedija "Skidajte se do kraja" kroz teatarski jezik pruža građanima jedinstvene uslove i prednost koju drama i teatar posjeduje u najboljem obliku, a prvenstveno se odnosi na iskustvo viđenog događaja. Samo poistovjećivanje sa scenskim izrazom i dramom je jedini i najbolji način kako direktno da se pobudi razmišljanje. Predstava propituje nezaposlenost, depresiju, impotenciju, gojaznost i kulturu radničke klase i pruža izvanredne uslove da na estetski način, kroz iskustvo viđenog događaja i kasnije doživljaja, zorno razvije svijest o sebi samima i društvu uopće.

Predstava ne samo da je odlično prihvaćena nego je postala pokretačem i ponovno vratila publiku u pozorišne sale.

Rediteljica je osigurala odličan glumački ansambl kojeg čine momci i odrasli, dovoljno simpatični da se publici svide na prvi pogled. Nagradit će ih gromoglasnim aplau-

Mirela Trepanić (lijevo) sa članovima glumačkog ansambla BKC Gračanica

Scena iz mjuzikla *We Will Rock You*

zima za njihove uspjehe i propratiti glasnim smijehom do suza zbog njihovih nedostataka u ovladavanju striptiz poslom. Nakon katastrofalno loših početnih pokušaja strip-plesa zbog nedostatka razumijevanja onoga što žene zaista žele, oni se stavljaju u ruke iskusne Njemice, jedne egzotične plesačice koja ih treba obučiti tome poslu. U “svojoj školi” ona ih uči o tome šta žene vole i kako da se skidaju, dok publika ovo jasno prati i razumije, a njihova obuka kako da se njišu kukovima ili zanosno skidaju izaziva bure smijeha.

Svaki od glumaca ima najmanje dva momenta u centru pažnje, a počinje sa groznom audicijom za vlasnicu noćnog kluba. Prvi je nastup duhovitiji, nevješt, ali sirovo hrabar. Sa samopouzdanjem i odvažnošću cijeli ansambl zajedno uspijeva, protivno početničkim izgledima, da se transformiše u striptiz-plesače koji u finalu hrabro vladaju scenom, sa impresivnim mačo ulazima i profesionalnim plesom i duhovitim koreografskim intervencijama. Sve ovo prati odlično osmišljena muzička podrška s nekim duhovitim izgovorom pjesme iz 80-ih “I Need a Hero” u prevodu *Anida hiro*.

Predstava “Skidajte se do kraja” osvojila je nagrade: *Zlatna maska* na 43. festivalu “Fedra” u Bugojnu 2015. za najbolju predstavu u cjelini od strane stručnog žirija i Nagradu publike na istom festivalu, zatim *Zlatnu masku za najbolju kostimografiju* i *Plaketu za koreografiju* na 58. Festivalu festivala u Trebinju, 2015. “Kvalitet predstave proizilazi, u prvom redu, iz dobro procijenjenih kapaciteta ansambla, te odabira odgovarajućeg teksta i, u svakom smislu, odaje sve najbolje i najvažnije karakteristike pozorišnog amaterizma” – konstatovao je stručni žiri 43. festivala “Fedra”, Bugojno, 2015., dodjeljujući spomenute nagrade ovoj predstavi.

S druge strane, odziv publike, njihove reakcije kao i osvojene nagrade, znak su da je predstava zasigurno hit.

Bravo za gračaničke glumce amatere!

7. Mjuzikl “We Will Rock You”, 2015. (tekst i režija Mirela Trepanić; onspirisano muzikom grupe Queen i londonskim mjuziklom *we Will Rock You*)

To je ono što sam mislio – naideš, tako, na neko mjesto sasvim slučajno, Gračanicu, u kojem najmanje očekuješ da tridesetak mladih ljudi, tinejdžera i nekoliko starijih

entuzijasta, sa troškom od hiljadu maraka odvaljuju polagano rifove rokenrol ikona 20. stoljeća, udarajući o pod scene BKC pozorišta "We Will Rock You". Kažu, mi ćemo povratiti urbani duh, a za redateljicu Mirelu Trepanić govore - ona je sanjar i uvrnuta je... vidite - djevojka je odlučila oživjeti duh rokenrola s nama. Pomislim u sebi, kakva samouvjerenost, naravno, ali malo sutra, kako je to moguće?

Razmišljajući o grupi "Queen" u ovakvoj adaptaciji i verziji, kao da sam upao u neki drugi svijet. Sjedeći u uglu sale, pomislio sam, kako je ovo, zaboga miloga, urađeno u Gračanici, i ko su ti mladi ljudi na stejdžu? Sljedeća stvar koju znam - čitava dvorana je odzvanjala ritmom nekoliko naslova legendarnih Queen i tim neponovljivim himnama "moje" generacije.

Ovaj dramski mjuzikl "We Will Rock You", umjesto mog podcjenjivačkog stava prosječne školske priredbe, muzičko-dramske sekcije, stvara potpuni dramsko-muzički i koreografski okvir ove priče. Predstava kritizira potrošačko društvo, ismijava način na koji živimo, ostajemo bez sebe da stignemo sve što nam nametne svijet reklame, gdje su Queenovi hitovi uklopljeni tako da u rukama tih mladih ljudi postaju instrument i sredstvo uz pomoć kojih oni postaju pravi urbani "pobunjenici" koji prevazilaze ograničavajuće uvjete, muzičke i plesne zadatke. Ova priča, naprosto, raste iz trenutka u trenutak, tu ispred mojih očiju je potpuno iznenađenje sa sjajno insceniranim pokretima i virtuoznog mladića koji "jede gitaru" (kasnije sam pitao koja je ovo podloga? Razuvjerili su me jer taj "pobunjenik" je svirao uživo sa pozornice!!! Konačno se sve tako dobro uklapa sa obrisima pozornice koja je improvizovana i svjetlosno minimalistički dizajnirana da postaje ekstravagantna.

Ovo se u stvari pokazalo kao odlično rješenje za pjesme Queena koje govore u izvornom kontekstu albuma i antoloških singlova, dajući jedinstveni pečat. Neizrecivo odiše

svojom '70-'80 glam erom, njihovim radom tokom generisanja impulsa u rokenrolu sa dodacima parodije na ovdašnje redukcije pojednostavljenja rokenrola i turbo folka.

Iako se redateljica služi rok muzikom, tema kojom se ona bavi je mnogo šira od pretpostavljenog rok okvira Queen hitova i nije predstava samo za gračaničku publiku i BKC, niti za omladinski klub. Ova predstava je za veliku pozornicu nekog nacionalnog teatra i za publiku koja treba da vidi ovakvo djelo. Dvije stvari su bitne ovdje: ove mlade ljude je bilo potrebno pronaći i da budu u stanju pjevati, što ovi mladići i djevojke mogu. I drugo, moralo se čvrsto vjerovati da su ovi rokom-ubrizgani mladi ljudi stvarno sposobni da stvore mjuzikl "We Will Rock You."

U ovakvom okruženju u kakvom je današnja produkcija u BiH, gdje pažnju ispranog mozga zauzima muzika jednostavnog tonaliteta, kupljene matrice jeftinog sintesajzera, koje kontroliše monopolistička multinacionalna kič parada, nekolicina urbanih pobunjenika, na pozornici BKC Gračanica izvrsno prenosi poruku moralnog sunovrata, kritiku je potrošačko društvo, pravi poređenja i poziva da se obrati pažnja na mlade, što publika odlično razumije kroz rokenrol tekstove, ali i fragmente podrugljivih turbo narodnjačkih uzvika. Ti mladi ljudi i njihova lica odaju dojam da istinski vjeruju u moć pobune kroz kulturno samoizražavanje i potragom funkcionisanja muzike kao Instrumenta, da se ukaže na društveni problem, što je iščeznulo u BiH. Karakteristična boja mladalačkih glasova, njihova posvećenost ulozi ostavlja dojam kakav je Queen učinio kada je izdao album.

Umjesto zaključka

Ovim tekstom hoću da dam čast i priznanje redateljici Mireli Trepanić, koje mi nije traženo niti ono koje se traži... ali barem mi daje priliku da kažem da svojom izvanrednom kreativnošću, snagom volje, trudom, znanjem i sposobnostima ova djevojka iz

Gračanice neprikosnoveno ostavlja traga na teatarskoj sceni BiH. Ja ne pravim ovakve časti jer znam da treba ići dalje, ali želim da osiguram da ovaj napor, rad i velikodušno srce prema svima, bude primijećeno i da bez obzira na njenu skromnost, to svi primijete i potvrđuju.

Molim, neka samo nastavi dalje od mrtve prirode život praviti.

SUMMARY

"Ja Mahaluša" and Other Plays of the Young Director Mirela Trepanić from Gracanica

Since 2010, when she graduated directing at Sarajevo Academy of Performing Arts, Mirela

Trepanić from Gracanica directed several theatrical performances of various genres that experienced great popularity and audience attendance. Among these plays, one comedy especially stands out, namely, the cabaret "Ja mahaluša", staged by Chamber theater 55, which, after it set Sarajevo on fire, was performed on many stages at home and abroad. Mirela Trepanić's undoubted talent and her original approach to directing are easily recognized in her work with professionals, as well as with amateurs. Through short presentation of some of the best plays of this director, the author of this work draws attention to her talent and specific creative process.

Key words: Mirela Trepanić, "Ja mahaluša", Gracanica, Chamber theater 55

